

חוברת הכנה לתוכנית מחוננים ומצטיינים של משרד החינוך

"מפתח חשוב להצלחה הוא **ביטחון עצמי**, מפתח חשוב לביטחון עצמי הוא **הכנה**"

ביתה ג - שלב ב

מה הספר מכיל:

- ✓ המלצות וטיפים
- ✓ 3 תרגולים מילוליים
- ✓ 3 תרגולי חשבון
- ✓ 3 תרגולי חשיבה צורנית
- ✓ 3 מבחנים לדוגמא

חוּבָרָת הַכְּנָה לְתוֹכְנִית מְחוֹנוֹנִים וּמְצֻדִּיּוֹנִים שֶׁל מִשְׁרָד הַחֲינָנוּ

© סמארטி מבית היוצר בית ספר לחיים

אין להעתיק, לשכפל, לצלם, להקליט, לתרגם, לאחסן במאגר מידע, לשדר, או לקלוט ספר זה או חלקים ממנו בשום צורה ובשום אמצעי אלקטרוני, אופטי או מכני לכל מטרה שהיא ללא אישור בכתב מהיוצרים. שימוש מסחרי בחומר הכלול בספר זה אסור בהחלט, אלא באישור מפורש של היוצר.

הערות ותשובות התקבלו בברכה כאן: contact@smarti-kids.co.il

ניתן להזמין את החוברת כאן: <https://www.smarti-kids.co.il/shop/book>

סמארטி – הכנה לבחון ביתה ג' שלב ב'

© כל הזכויות שמורות, אין להפץ ולפרנסם לשימוש אישי או מסחרי.

תוכן עניינים

1.....	חוברת הכנה לתוכנית מחוננים ומצטיינים של משרד החינוך
4.....	הקדמה להורים.....
7	המלצות וטיפים להורים.....
10.....	טיפ 1
11.....	פרק מילולי
12.....	מילולי 1 – מה הקשר בין המילים?
18.....	טיפ 2
19.....	מילולי 2 – מהן המילים החסרות במשפט?
24.....	טיפ 3
25.....	מילולי 3 – שאלות מילוליות וידע כללי
30.....	פרק חשבון
31.....	טיפ 4
32.....	חשבון 1
43.....	טיפ 5
44.....	חשבון 2
55.....	טיפ 6
56.....	חשבון 3
67.....	פרק חשיבה צורנית
68.....	חשיבה צורנית 1
75.....	חשיבה צורנית 2
82.....	חשיבה צורנית 3
89.....	פרק סימולציות
90.....	סימולציה 1
109.....	סימולציה 2
129.....	סימולציה 3

הקדמה להורים

הורים יקרים,

תודה שבחורתם בנו ללוות את ילדיכם במסע ההכנה לקראת מבחני הקבלה לתוכנית המוחוננים והמצטיינים של משרד החינוך.

מדובר בצעד חשוב ומרגש, שמטרתו לאפשר לילדים למצות את יכולותיהם ולהגיע הצעיר שאפשר – בדרך חוויתית, מ>Show-and-tell, מותאמת לגילם.

מבחני הקבלה נועדו לאתר ילדים בעלי יכולות קוגניטיביות גבוהות ולהשיקם בהם תוספת תקציב ממשמעותית – אותם ילדים שמדינת ישראל מבקשת להזנות ולטפח במסגרת תוכניות ייודאות, היכולות העשרה, העמקה ותמייה מיוחדת.

בכל שנה נבחרים כ-5%-7% מהתלמידים (מוחוננים וממצטיינים), על סמך מבחנים פסיכוטכניים, אשר נבניהם במטרה להזנות כישורים שונים כמו חשיבה לוגית, יצירתיות, תפיסה מרחבית ועוד.

אנחנו כאן כדי להפוך את תהליך ההכנה להזדמנויות חיובית למידה, סקרנות והעצמה.

בושאי הבחינה

מבחני המין לתוכניות המוחוננים כוללים מגוון רחב של נושאים פסיכוטכניים, שמחולקים לשבעה קטגוריות עיקריות:

שפה והיגיון	חשבון	חשיבה צורנית
		1. אוצר מילים. 2. הסקת מסקנות. 3. אינטיליגנציה רגשית. 4. אנלוגיות מילוליות. 5. השלמת משפטים. 6. קשרים בין מילים. 7. הבנת הנקרא. 8. ידע כללי. 9. עוד.

ראוי לציין כי למרות ריבוי הנושאים האפשריים לבחינות יכולות קוגניטיביות, בפועל מבחני הקבלה מתמקדים רק בחלק מהם. משרד החינוך נוהג לשלב נושאים שהופיעו בשנים קודמות, ולעתים מוסיף הפתעות – שאלות מסווג חדש או מבנה מעט שונה.¹

¹ בנוסף, יתכנו שאלות פילוט בבחן עצמו אשר לא ישפיעו על הציון ביחס לטובת קבלת החלטות בעתיד.

סMRI-KIDS – הכנה לבחינות ביתה ג' שלב ב'

© כל הזכויות שמורות, אין להפץ ולפרנסם לשימוש אישי או מסחרי.

רק במקרים חריגים (בגון תקופת קורונה או מלחמה), מפורסם מיקוד לקראת המבחןים. בשגרה, אין מידע מוקדים רשמי, ובן אנו בוחרים להתמקד בהכנה מקיפה, מתוך ניסיון והיכרות עמוקה עם מבנה המבחןים לאורך השנים.

יש עוד המונח מידע שיבול לעניין אתכם הורים — אבל כדי לשמור על מיקוד ויעילות, נתחל בسؤال אחת שחוורת על עצמה פעמים רבות:

האם ההכנה ל מבחן משפרת את הסיכוי להתקבל לתוכניות?

לא פעם ולא פעמיים שמענו את המשפט "ילד מהונן לא צריך להתIRONן לkrarat המבחן" ובמוקם לענות על כך לפי דעתנו אז ניתן לכם את התיאיחסות הרשמית של משרד החינוך.

משרד החינוך אינו מעודד הכנה ייעודית ל מבחני האיתור למבחןנים, ונציגים באגד המבחןנים אף טוענים כי אין בכך צורך. עם זאת, טענה זו לא נבדקה לעומק על ידי המשרד ולא נתמכת בנתונים מחקרים מטעמו.

בדו"ח מחקר של הכנסת משנת 2017² שנערך לביקשת חברת הכנסת יפעת שאשא ביטון, עלינו בין היתר הנקודות הבאות:

- ❖ "קורס הכנה גורמים לא-שוויון בין ילדים שיכולים לקבל הכנה (מן שלהוריהם יכולת כלכלית) ובין ילדים שאינם יכולים לקבל הכנה זאת"
- ❖ "קורס הכנה מחותאים את המטרה – איתור תלמידים שיש בהם יכולת המוגדרת מבחןנים באופן טبعי. קורס הכנה גורמים לעיוות בתוצאות מבחני האיתור: חלק מהילדים שמתכולים לתוכניות עקב הכנה, 'יתכן שלא היו מתכוולים בכלל'..."
- ❖ "השתתפות בקורסים מסווג זה נפוצה יותר בעיר מרכזיות וגדלות (בגון הוד השרון ותל אביב) מאשר ביישובי פריפריה"

כולם הדוח של מכון המחקר סותר את טענות משרד החינוך³.

בארגון שעוסק בהכנה ל מבחנים (ואכן לא אובייקטיבי לגמרי 😊) אנחנו מאמינים שבכל תרחיש חדש בחיים מומלצת הכנה – בין אם זו הליכה ראשונה לבית הספר בלבד, ובין אם זה מבחן קבלה מأتגר – כדאי לבוא מוכנים.

המוטו שלנו פשוט:

" מפתח חשוב להצלחה הוא ביטחון עצמי, מפתח חשוב לביטחון עצמי הוא הכנה"

² מרכז המחקר והמידע של הכנסת, "איתור תלמידים מבחןנים במערכת החינוך", עמודים 32-33

³ סביר כי אוטם נציגים במשרד החינוך טוענים כי אין צורך להתIRONן ל מבחן כדי "לפטור" את עצם מן הצורך להתמודד באפליה מובנית בין הילדים שמתכוונים לבן אלא שלא מתכוונים.

ולבן בחלק מההבנה אנחנו משתמשים לספק ליד תחושת מסוגלות ויכולת. אנחנו לא מאמינים שההבנה משנה את מנת המשקל של הילד⁴ – אבל היא כן יכולה לעזור לו לבטא אותה **בצורה מיטבית בזמן אמת**. لكن אנו מתמקדים בשני היבטים מרכזיים:

• **היכרות מוקדמת עם תנאי המבחן:**

הכניסו את עצמכם לנעלי הילדים, מבחן הקבלה שונה מה מבחנים שהם מכירים, בין היתר ב:

○ מבנה המבחן: מבחן עם אפשרויות בחירה לפתרון, סימון תשובה ב-X על דף המבחן או בדף נפרד.

○ סביבה אחרת: מבחנים שלא מוצעים בכיתה (שלב ב'), להתכוון לשאלות שלא תלויות במידע, בוחנים חיצוניים ולא המורים בבית הספר.

○ אתגרים נוספים: לחץ וניהול זמנים, תיעוד שאלות, שאלות כמעט בלתי פתירות, דילוג על שאלות, ציפיות קבלה לתוכנית.

כל אלה עלולים ליצור הבלבול או תסכול – והיכרות מוקדמת מצמצמת את הסיכוי להחמצות מיותרות.

• **התמודדות עם שאלות לא מוכחות:**

באשר ילד נתקל בסוג שאלה חדש לראשונה תחת לחץ – יתכן שיבזבז זמן יקר רק על להבין מה בכלל רצים ממנו. חשיפה מוקדמת לשאלות לא מוכחות יוצרת "חיסון קוגניטיבי": הילד מפתח גמישות מחשבתי, מסוגלות וביתחון להתמודד גם עם אתגר לא מוכבר וחידש.

במה מילים עליינו

מאחורי **סмарטי** עומד חזון רחב ועמוק יותר מהבנה למבחן בלבד. אנחנו רואים בעצמנו חלק ממהלך גדול יותר: הקמה של "**בית ספר לחיים**" מיזם שטטרטו להעניק לילדים כלים אמיתיים ופרקטיים להצלחה בחיים.

החזון שלנו כולל הכשרה והעצמה של ילדים במגוון תחומיים: לימודים, כלכליים, בריאותיים, חברתיים ורגשיים. בכך שאנו רואים זאת, מערכת החינוך ביום אינה מעניקה לילדים את ההבנה הנדרשת לחיים הבוגרים, ופה בדיקות אנחנו שואפים להשלים את החסר.

תוכנית המוחוננים והמצטיינים של משרד החינוך היא עצם חשוב בכךון הנכון – אבל לדעתנו, היא לא צריכה להיות מנת חלקם של מעתים בלבד. אנחנו מאמינים שכל ילד וילדה בישראל ראויים להזדמנויות לפתח את היכולות שלהם, ולהתכוון לעולם המורכב, המשתנה והמרתק של המאה ה-21.

בהצלחה,
אליאב

⁴ בטוויח הארוך ישנים טענות כי ניתן לשפר אך בטוויח קצר לא.

סмарטי – הכנה למבחן ביתה ג' שלב ב'

© כל הזכויות שמורות, אין להפיצו ולפרנסם לשימוש אישי או מסחרי.

המלצות וטיפים להורים

אין ספק שמדובר באחת מהתנונות המשמעותיות והמקדמות ביותר שיכולה להשפיע על ביוון חייו של ילד — נקודת מבחן שעשויה לפתח בפניו הzdמניות רבות. זה אולי קצת מלHIGH, ואולי גם מרגש מאד, אך מתוך כל זה חשוב לזכור דבר פשוט:

ילדים הם ילדים והם יתנהגו כמו ילדים!

לכן, הדרך שבה אתם ההורים בוחרים לגשת לתהיליך הכנה, עשוייה להשפיע לא פחות מה מבחן עצמו.

חשוב למצאו את דרך המלך שמצד אחד לעזור לילדים להתכונן ולתת את המיטב, ומצד שני להימנע מלHIGH מיותר שעלול לפגוע בתחושת הביטחון והמסוגנות שלהם.

הראשו לנו להציע כמה טיפים שיכולים לעזור לכם ללוות את הילד או הילדה בגישה בריאה ומואזנת:

• הפחתת הלחץ

התחילו את הכנה כשםונה שבועות (בchodשיים) לפני מועד הבדיקה. הכנה מוקדמת תאפשר קצב נינוח, תקעין את תחושת הדחיפות ותסייע לילדים הגיעו רגעים ומוסכים יותר ליום המבחן.

• לעשות את הטוב ביותר

יש לכם הzdמונות להעביר מסרמשמעותי לילדים במהלך התקופה הקrhoבה והוא שרם לא תמיד יכולו במה שהם רצים להציג אבל הם יכולים לחתת את הבי טוב שלהם וזה מה שהוא חשוב! — לפי דעתנו שיעור זה חשוב יותר מתוכנית המבחןנים עצמה.

• הילדים שלכם מוכשרים

מבוחני המבחןנים בודקים רק חלק מהיכולות שמרכיבות מחוננות. הם אינם מזהים כישורים כמו אינטלקטואלית ורגשית, מודיקלית או יצירתיות. לכן, גם אם ידכם לא יתקבלו, אין בקר כדי להגיד דבר על ערכם או כישוריהם שהביקורת לא נבנתה באופן שתזהה את סוג המחוננות של הילדים.

• בשלה נפשית

לא כל ילדים מוכנים וgeeht ל מבחן בכיתה ב'. אם אתם מרגשים שהילד או הילדה עדין אינם בשלים, אפשר לשקל לגשת למבחן בכיתה ג' — רמת המבחן קצת יותר קשה אך הילדים יהיו יותר בשלים להתמודדות מול האתגר⁵.

⁵ למחרת Tip זה, שימו לב כי ניתן שהילדים יכולים לגשת גם בכיתה ב' וגם בכיתה ג' (במקום בכיתה ד') תלוי במדיניות משרד החינוך לאותה תקופה.

• איך מתמודדים עם תוצאות נמוכות

במהלך התרגולים, טבעי שהילדים יתקלו בשאלות קשות ולעתים גם יתיאשו. עודדו אותם וזכרו שה מבחן הוא ביחס לתוצאות ילדים אחרים (בדיקה כמו הפסיכומטרי) – ולא כל שאלה חייבת להיפתר. העיקר הוא להתאמץ, ללמידה ולשפר.

• הכנה מאוזנת עדיפה על הכנה מוגזמת

אין טעם "להעמיס" הכנות רבות וצפיה לעלייה קיצונית ב-QI. במקומות זאת, התמקדו בהכנה סבירה שמחזקת את הביטחון, את ההיכרות עם סוג השאלות ואת הרהותם עם הפתעות.

• ומה אם הילד לא רוצה?

אם הילד מתנגד לתוכנן, אין טעם להפעיל לחץ כי בדרך כלל האפקט שלילי. תוכנית המבחןים והמצטיינים היא אומנם תוכנית מרתקת ומעניינת אך גם מأتגרת ודורשת התמדה ורצון של הילד וכן מיועדת בעיקר לילדים שמביעים עניין, התמדה וスクרנות. נסו להציג עניין – למשל דרך חברים אחרים שמתכוונים, או דרך נושאים שמסקרים אותו.

ניסינו לטעות את עיקרי הדברים באנו, אבל אם אתם מעוניינים להמשיך לקבל עדכונים, טיפים וחידושים שוטפים בנושא מבחני המבחןים והמצטיינים – נשמח להזמין אתכם להצטרף [לקבוצת WhatsApp](#) שלנו, פתחו מצלמה ובוון אותה לQR קוד שלפניכם: <https://chat.whatsapp.com/FThYvpNBjFkH5epoEOJ7PH>

הקבוצה שקטה, ומיעודת להורים שמתעניינים בתהליכי הכנה, בשינויים הצפויים, ובשאלות נפוצות שעולות לאורך הדרך.

הטבה בלעדית למקבלי החוברת

בחוקרת תודה על כך שבחרתם בנו, אנחנו שמחים להעניק **20% הנחה על השירותים שלנו** במערכת הלמידה של סMRI – לתרגול מתקדם לקרה מבחני הקבלה.

למיושם ההנחה, הזינו את קוד הקופון, במערכת הלמידה:

הגיע הזמן להתחל לתרגל!

אימוץ הגישה הנכונה, לצד תרגול חכם וምוקד, יכולים לעשות את כל ההבדל.
השתמשו בטיפים שישיתפנו כאן כדי להפוך את ההכנה לחוויה חיובית ומשמעותית —
עבורהם ועבור ילדייכם.

בהצלחה רבה!

צורות סמארטי

1 טיפ

שלום ילדים יקרים!

בכל פעם שתתגשו סימן זהה – – תדעו שהוא טיפ חכם שיעזר לכם להתכוון ל מבחנים ולצבר יותר נקודות!

טיפ 1 – אם לא יודעים... מוחשיים!

אם לא יודעים מה התשובה – **כדי לנחש!**

בכל שאלה יש 4 אפשרויות. תמיד יש רק תשובה אחת נכונה. אם לא תסמננו כלום – לא תקבלו נקודות.

אבל! אם תנחשו את התשובה – **יש סיכוי שתתגעו בנכון ותקבלו נקודות!**
אך תמיד תמיד – **כתבו תשובה, גם אם אתם לא בטוחים!**

נסו תרגיל:

איזה מין המדינות הבאות אינה חברה קבועה במעטפת הבטחון של האו"ם?

1. סין
2. גרמניה
3. רוסיה
4. בריטניה

תרשמו את הנחש שלבכם כאן:

אחר כך, תבקשו מאמא או אבא לחפש את התשובה הנכונה באינטרנט – הצלחתם לנחש נכון?

טיפ לסופ:

לפניכם שאלות מסוימות פרק – תבדקו שלכל השאלה יש תשובה מסמנת. לא משאירים שאלת ריקה!

פרק מילולי

סMRI – הכנה לבחון ביתה ג' שלב ב'

© כל הזכויות שמורות, אין להפץ ולפרנסם לשימוש אישי או מסחרי.

מילוי 1 – מה הקשר בין המילים?

שלום תלמידים,

לפניכם הוראות כלליות:

- o משך זמן תרגול – **12 דקות**.
- o בכל השאלות عليיכם לבחור את התשובה הנכונה מבין 4 אפשרויות.
- oعليיכם לסמן **X** במשבצת שלייד התשובה שבחרתם בעיפרון בלבד.
- o חשוב להקפיד לרשום את ה-**X** בצורה ברורה.
- o אם תרצו לשנות את התשובה שבחרתם, תוכלו למחוק בעזרה מחק את ה-**X** שכתבתם ואז לבתוב **X** ליד התשובה הנכונה.
- o אם תרצו לבתוב חישובים או שלבים בפתרון, תוכלו לעשות זאת על גבי דפי המבחן. אפשר לבתוב בכל מקום על הדף, מלבד בחלק הימני שלו, כי שם בותבים רק את סימון התשובות.

בהצלחה